

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XIV. Quoniam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

Limita: Quod consuetudo non valeat, per quam Episcopo omne ius corrigendi, etiam in habitu adimitur; ita ut tamen Capitulum, Decanus, vel alius, ad quem de consuetudine pertinere debet, id negligat, Episcopus se immiscere non possit. Nam talis consuetudo esset Ecclesijs damnosa; imò contra institutionem officij Episcopalis, quod se ad totam diocesin, seu omnes diocesanos, qui specialiter exempti non sunt, extendit, argum. c. cum non liceat, 12. de præscript.

NOTANDVM IV. Si inferior in officio suo negligens sit, modus compellendi illum est, ut definiatur tempus, intra quod rem expedire teneatur; alioquin ipsemet Superior, quod iustum ac debitum est, statuat, & exequatur. Atque hac ratione in iurisdictionalibus Superior supplet negligentiam inferioris; v. g. Episcopus negligentiam Capituli, vel Decani Cathedralis: sed non vice versa. Tamen enim in beneficiorum collatione propter negligentiam Episcopi potestas ad Capitulum deuoluatur, c. 2. de concess. præbend. non ita tamen in exercenda iurisdictione. Quia maior vnio est inter Episcopum & Capitulum in beneficiorum collatione: At verò iurdictio, spectato communi iure, Episcopi propria est, licet consilium Capituli requiri debeat. Vide Abb. hien. 3.

§. Cæterùm.

PARAPHRASIS.

Si Canonici absq. causa rationabili & manifesta cessauerint à diuinis, præsertim si id agant in Episcopi contemptum, is nihilominus, si voluerit, in Ecclesia Cathedrali officia diuina celebrare potest. Et Metropolitanus, ad querelam Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, per censuram Ecclesiasticam, cognita veritate Canonicos compescat.

NOTANDVM Vn. Etsi Canonici, seu Capitulum Cathedrale iurisdictionem in Ecclesiasticis alicubi per præscriptam cõ-

suetudinem exerceat, non potest tamen cessationem à diuinis imponere absque causa rationabili, & manifesta: Alioquin Episcopus ad obseruationem non tenetur, & de eo conqueri potest apud Metropolitanum.

Sed quare dicitur, quod Metropolitanus tanquam delegatus Sedis Apostolicæ procedere debeat; cum ordinario, seu metropolitano iure, Episcopo conquerente, cognoscere possit, saltem si causa ipsius Episcopi agitur, ita ut ipsemet Iudex esse nequeat, iuxta ea quæ dixi supra in c. pastoralis. Respondeo cum Ioann. Andr. hic n. 29. Quia causa ardua est, ex cuius tractatione scandalum atque perplexitas oriri potest, merito visum fuit, eam à Metropolitanò auctoritate Apostolica, ideòque efficacius expediendum esse. Vide c. quamuis, 8. eod. tit. in 6.

CAPITVLVM XIV.

Quoniam.

PARAPHRASIS.

Si in aliqua ciuitate aut diocesi, populi diuersarum linguarum ac rituum degant, præcipit Concilium Lateranense sub Innocent. III. ut Episcopus loci idoneis Ministros ipsis constituat, qui secundum diuersitatem rituum, ac linguarum sacramenta ministrent, ac Verbum Dei prædicent. Id verò omnino prohibetur, ne in vna ciuitate aut diocesi duo sint Episcopi. Sed si ob dictas causas necessarium videatur, poterit Episcopus Suffraganeum Episcopum constituere, tanquam Vicarium suum, qui ipsi in omnibus obediat, ac subiectus sit. Alia autem ratione si quis ad Episcopalia munera se ingesserit, ipso facto excommunicatus sit, & ab omni ministerio ecclesiastico dependendus; inuocato etiam, si opus sit, auxilio brachij secularis.

SVMMARYM.

1. Valde conueniens est, ut Romana Ecclesiæ ritus reliquæ ecclesiæ sequantur.

3. In

2. *In vna diœcesi non possunt esse duo Episcopi principales: seu potestate æquales; potest tamen Episcopus constituere sibi Suffraganeum.*
3. *Ordinarius, si urgeat necessitas, potest brachium seculare inuocare ad iustitiæ defensionem aut executionem.*

NOTANDVM I. Fieri potest, vt in eadem ciuitate diuersi ritus obseruentur in Sacramentorum administratione. Ex quo colligit Abb. hic n. 2. & c. pastoralis, n. 9. hoc tit. non esse necessarium, vt Clerici omnes in diuinis officijs, & sacramentorum administratione conformet se Ecclesiæ metropolitanæ: cum possint etiam proprium ritum retinere, argum. c. de trina, 80. d. 4. de consecr. Id verò valdè conueniens est, vt Romanæ Ecclesiæ ritus reliquæ ecclesiæ sequantur, vti dixi lib. 5. Th. mor. tr. 2. c. 8. n. 4. & 5.

NOTANDVM II. In vna diœcesi non possunt esse duo Episcopi principales, seu potestate æquales. Rationem attuli in c. Michael, 13. de filijs Presbyt. Potest tamen Episcopus constituere Suffraganeum: Id verò indubitatum, ac valdè frequens est circa ea, quæ ad Ordinis potestatem spectant. Sed hic sermo etiam est de potestate iurisdictionis, quia dicitur, quòd Episcopus, propter necessitatem, Catholicum Præsulem, tanquàm Vicarium sibi subiectum, constituere possit. Atque talis Vicarius Episcopus, secundum Gl. communiter receptam, ver. Vicarium, habebit iurisdictionem ex canone ordinariâ, ac perpetuam, Episcopo subordinatam, sicuti de Archidiacono supra dictum est. In quo plurimum differt à generali Vicario, de quo dictum est tit. de officio Vicarij, in 6. Porro ad Sedem Apostolicam pertinebit examinare, num ob aliam similem necessitatis causam opus sit Episcopo perpetuam Vicarium ac Coepiscopum in iurisdictione exercenda subordinatum adiungere. Cum id à iure communi exorbitans, & non nisi dispensatiuè permitti possit, vti Gl. notat ver. necessitas, ibid. Innocentius.

NOTANDVM III. Ordinarius, si ne-

cessarium sit ad iustitiæ defensionem, aut executionem, brachium seculare in subsidiū inuocare potest. Quæ de re dixi in c. 1. de offic. delegati.

CAPITVLVM XV.

Inter cætera.

PARAPHRASIS.

Sicut corpus cibo materiali indiget, vt conseruetur, & augeatur, ita omnino necessarius est cibus spiritualis, quod est verbum Dei. Quare cum sepe accidat, vt Episcopi, quibus id ex proprio officio incumbit, populis, præsertim per diœceses amplas, ob multas eorum occupationes, & alia impedimenta, verbum DEI per seipos ministrare non possint; decreuit Concil. Lateranense sub Innoc. III. vt Episcopi per diœceses, viros idoneos, potentes in opere ac sermone, ad prædicationis officium assument; ijsq; ad victum necessaria prouideant.

§. Vnde.

In Cathedralibus, & Collegiatis Ecclesijs viri idonei cõstitui debent, tanquam Coadiutores Episcoporum, tum in officio prædicationis, tum in audiendis confessionibus, & pœnitentijs iniungendis, ac cæteris, quæ ad salutem pertinent animarum.

SUMMARIVM.

1. *Episcopus est ordinarius pastor totius diœcesis, cui proinde ex officio incumbit populum verbo Dei pascere, & Sacramenta eidem ministrare.*
2. *Concurrunt cumulatiuè in administratione Sacramentorum cum omnibus Curatis ecclesiarum non exemptarum.*
3. *Ad eundem de communi iure spectat ius Cathedra, contra quod nulla consuetudine ita præscribi potest, vt omnis eius cura circa munus prædicandi auferatur.*

NOTAN-